

Η εγκατάσταση δικηγόρων στις χώρες της ΕΟΚ

ΑΤΥΠΗ σύνοδος υπουργών Δικαιοσύνης της ΕΟΚ θα πραγματοποιηθεί στις 30 του μηνός στο Λονδίνο.

Μεταξύ των θεμάτων που θα συζητηθούν είναι το δικαίωμα της εγκατάστασης δικηγόρων στις χώρες-μέλη της ΕΟΚ, η παροχή νομικής βοήθειας στους υπηκόους των χωρών-μελών κατά την εκδίκαση υποθέσεών τους στις χώρες της Κοινότητας, όταν αυτοί στερούνται δικηγόρου.

Επίσης θα συζητηθούν θέματα που αφορούν την ενοποίηση της κοινοτικής νομοθεσίας, την εξασφάλιση της ευχερούς πρόσβασης σ' αυτήν καθώς και τη δικαιοδοσία και ελάφυνση του Πρωτοδικείου των ευρωπαϊκών κοινοτήτων από τον αυξημένο φόρτο εργασίας τους.

Συνέλευση δικηγόρων

ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΕΙΤΑΙ σήμερα στο Σπόρτινχ η γενική συνέλευση των μελών του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών.

Κυρίαρχο θέμα της συνελεύσεως είναι η περαιτέρω στάση του δικηγορικού κλάδου.

Όπως είναι γνωστό η ολομέλεια των προέδρων των δικηγορικών συλλόγων της χώρας έχει αποφασίσει τη συνέχιση της αποχής των δικηγόρων σε πανελλαδική κλίμακα έως την Παρασκευή. Απόφαση που αναμένεται να υιοθετηθεί από τους Αθηναίους δικηγόρους.

Αποχή διαρκείας αποφάσισαν και οι δικηγόροι του Ηρακλείου.

Συνέδριο

«Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ της ισότητας» και η «θέση της γυναίκας σήμερα» είναι τα θέματα που θα απασχολήσουν τις συνεδρίες του 24ου Συνεδρίου της Διεθνούς Ένωσης Γυναικών που αρχίζει την ερχόμενη Δευτέρα στην Αθήνα.

Το συνέδριο τελεί υπό την αιγίδα του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Κ. Καραμανλή και θα λάβουν μέρος σ' αυτό προσωπικότητες από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

ΑΝΑΣΦΑΛΗΣ – αλλά και αγανακτισμένη πια – η ελληνική κοινωνία μετασηματίζει την πολιτική της αγωνία σ' ένα κομβικό ερώτημα: υπάρχει άραγε η δυνατότητα να συγκροτηθεί μία διαφορετική πολιτική πρόταση και να εφαρμοσθεί μία άλλη οικονομική, αναπτυξιακή και κοινωνική πολιτική;

Τα δημοσιονομικά δεδομένα, τα μακροοικονομικά μεγέθη και η παραγωγική δομή της ελληνικής οικονομίας, η διαστρωμάτωση και οι νοοτροπίες της ελληνικής κοινωνίας, η δημιουργία κριτηρίων και τα συμφωνημένα κριτήρια της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης της Ευρώπης, αφήνουν πράγματι περι-

Του Ευάγγελου Β. Βενιζέλου

θώρια για μία άλλη πολιτική: Για μία πολιτική που δεν θα διέρχεται μέσα από τη βαθιά ύφεση της ελληνικής οικονομίας και θα κατανέμει διαφορετικά ανάμεσα στις κοινωνικές δυνάμεις τόσο το κόστος της ανάκαμψης όσο και τις νέες οικονομικές ευκαιρίες;

ΑΠΛΗ ΥΠΕΚΦΥΓΗ

Η καταφατική απάντηση του ΠΑΣΟΚ βασίζεται στην έννοια του κοινωνικού συμβόλαιου ή της εθνικής κοινωνικής συμφωνίας. Οι όροι αυτοί επανεισάγονται στον τρέχοντα πολιτικό λόγο μ' όλα τα βάρη και όλη τη γοητεία τους και φιλοδοξούν να αποδώσουν το περιεχόμενο μιας ολόκληρης πολιτικής στρατηγικής. Μιας στρατηγικής που έχει το δικό της ύψος, τις δικές της μεθόδους πολιτικής επικοινωνίας, το δικό της διαδικαστικό πλαίσιο και, βέβαια, τη δική της ουσιαστική αντίληψη για τη λειτουργία του κράτους, της οικονομίας των κοινωνικών ομάδων. Τελικά, για τη λειτουργία και τις δυνατότητες της ίδιας της πολιτικής.

Τι σημαίνει, λοιπόν, σήμερα – στα τέλη του 20ού αιώνα και μέσα στα γνωστά διεθνή και ευρωπαϊκά συμφραζόμενα – «κοινωνικό συμβόλαιο» ή μάλλον «εθνική κοινωνική συμφωνία»; Πρόκειται για μία απλή υπεκφυγή μπροστά στην αδυναμία διατύπωσης ενός πιο συγκεκριμένου πολιτικού λόγου; Πρόκειται για μία νεοοργανική διαφυγή που οικειοποιείται την ορολογία των ιδεολογικών καταβολών του σύγχρονου αστικού κράτους; Πρόκειται για μια στείρα επανάληψη των κλασικών σοσιαλδημοκρατικών αντιλήψεων που κυριάρχησαν τις δεκαετίες του '60 και του '70; Η

Εθνική Κοινωνική Συμφωνία

Του ΣΤΑΘΗ

αντίθετα, η εμμονή στην ανάγκη και στη δυνατότητα που υπάρχει να συναφθεί αυτή η εθνική κοινωνική συμφωνία παρατέμπει σ' ένα ολόκληρο σχέδιο για τη λειτουργία των συνταγματικών θεσμών, για τις προοπτικές της εθνικής οικονομίας και για τις εγγυήσεις της κοινωνικής συνοχής;

ΟΙ ΛΕΞΕΙΣ

Ας δηλώσω καταρχάς τη σαφή προτίμησή μου για τον όρο «εθνική κοινωνική συμφωνία», αντί του ομολόγου όρου «κοινωνικό συμβόλαιο». Τα όρια της γλώσσας μας είναι τα όρια του κόσμου μας, οι λέξεις κουβαλούν τα ιστορικά τους φορτία και άρα θα ήταν, αν μη τι άλλο, υπερβολικό να ζητάμε ορολογικό και συνεπώς ιδεολογικό δάνειο από τις ποικίλες θεωρίες του κοινωνικού συμβόλαιου. Οι θεωρίες αυτές διαμόρφωσαν – τον 17ο και 18ο αιώνα – την ιδεολογική και τελικά την πολιτική μήτρα του σύγχρονου κρατικού φαινομένου του σύγχρονου εθνικού

και κυρίαρχου κράτους ως τρόπου οργάνωσης της αστικής κοινωνίας. Αν μη τι άλλο, λοιπόν, η αναζωπύρωση του όρου κινδυνεύει να προκαλέσει παρεξηγήσεις ως προς τις ιστορικές και ιδεολογικές του αναγωγές.

Μετά την ορολογική αυτή διευκρίνιση μπορούμε να οριοθετήσουμε το πεδίο εφαρμογής της εθνικής κοινωνικής συμφωνίας μέσα από μία δέσμη αντιδιαστολών. Κατά τον τρόπο αυτό, αποκρούεται νομίζω και ο κίνδυνος να διολισθήσει η εθνική κοινωνική συμφωνία σε κάποια μονοδιάστατη αντίληψη γύρω από τους θεσμούς ή τις κοινωνικές σχέσεις.

Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Πρώτον, λοιπόν, η εθνική κοινωνική συμφωνία δεν είναι η αναγκάκωση ούτε φυσικά του κρατικού και ανταρτικού κορπορατισμού, αλλά ούτε και του κοινωνικού και φιλελεύθερου νεοκορπορατισμού των δεκαετιών του '60 και '70.

Ο πολιτικός και κοινωνικός πλουραρισμός – όπως αυτός εκδηλώνεται, μεταξύ άλλων και στο επίπεδο της συνδικαλιστικής οργάνωσης των μισθωτών, των εργοδοτών και των αυτοαπασχολούμενων – είναι ένα αναμφισβήτητο νομικό και πολιτικό κεκτημένο.

Δεύτερον, η εθνική κοινωνική συμφωνία δεν εξαντλεί την εμβέλεια της μέσα στα συνήθη όρια μιας εθνικής γενικής συλλογικής σύμβασης εργασίας, ούτε μέσα στα όρια της κλασικής τριμερούς διαπραγμάτευσης. Η συλλογική αυτονομία και οι συνακόλουθοι θεσμοί της συλλογικής σύμβασης, της μεσολάβησης, της διαιτησίας κ.ο.κ. συνθέτουν ένα δεδομένο και πολύτιμο πλαίσιο για τις συλλογικές εργασιακές σχέσεις. Η εθνική κοινωνική συμφωνία έχει, όμως, πολύ ευρύτερες φιλοδοξίες και πολύ μεγαλύτερο πεδίο εφαρμογής. Καλύπτει το σύνολο της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής και διασταυρώνει την εθνική με την κοινοτική διά-

σταση όλων των θεμάτων. Από την άποψη αυτή, οι άμεσοι συγκεκριμένοι στόχοι, οι προβλεπόμενες διαδικασίες διαλόγου και οι μελλοντικές προοπτικές της Κοινωνικής Ευρώπης (όπως αυτές προδιαγράφονται στο σχετικό πρωτόκολλο το προσαρτημένο στη Συνθήκη του Μάαστριχτ) συνθέτουν μαζί με την συλλογική αυτονομία και τις άλλες συνδικαλιστικές ελευθερίες μία ελάχιστη και δεδομένη διάσταση της εθνικής κοινωνικής συμφωνίας.

Δεν πρέπει άλλωστε να ξεχνάμε, ότι η Κοινωνική Ευρώπη δεν εξελίσσεται μόνο μέσα στο θεσμικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 12 ή των 11 (με τη βρετανική εξαίρεση), αλλά και μέσα στο πάντοτε κρίσιμο θεσμικό θερμοκήπιο της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας.

Από την άποψη αυτή, η εθνική κοινωνική συμφωνία είναι κάτι πολύ περισσότερο από μία σύγχρονη και πολυδιάστατη συλλογική σύμβαση εργασίας που συγκαταλέγει στα αντικείμενά της εκτός από το ύψος αποδοχών των μισθωτών, διάφορους θεσμικούς διακανονισμούς, όπως οι εσωτερικοί κανονισμοί των επιχειρήσεων, κ.ο.κ. Είναι κάτι πολύ περισσότερο τόσο ως προς τα συμβαλλόμενα μέρη όσο και ως προς το αντικείμενό της. Η αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων, το επίπεδο των τιμών ή η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας είναι – για παράδειγμα – αυτονόητο αντικείμενο μιας εθνικής κοινωνικής συμφωνίας.

Τρίτον, η εθνική κοινωνική συμφωνία δεν είναι η αποδοχή και η ανάδειξη του επαγγελματικού και τοπικοεθνικού κατακερματισμού της ελληνικής κοινωνίας. Η εθνική κοινωνική συμφωνία δεν είναι το τυχαίο άθροισμα των επιμέρους συμφωνιών και ισορροπιών που συνομολογούνται – τυπικά ή άτυπα – και διαμορφώνονται στους διάφορους επαγγελματικούς χώρους ή τις διάφορες περιοχές. Αντίθετα, μπορεί να λειτουργήσει ως μία πρόσθετη και δυναμική παράμετρος της περιφερειακής ανάπτυξης, της αποκέντρωσης, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης όλων των βαθμίδων και της καθ' ύλην αυτοδιοίκησης σε διάφορους κοινωνικούς χώρους.

Τέταρτον, η εθνική κοινωνική συμφωνία δεν ταυτίζεται με ούτε δεβείως περιορίζεται στη συγκρότηση διαφόρων συλλογικών οργάνων που ασκούν συμβουλευτικές αρμοδιότητες στο πλαίσιο της διοίκησης και στα οποία μετέχουν εκπρόσωποι διαφόρων συνδικαλιστικών οργάνων (όπως η ΓΣΕΕ ή ο ΣΕΒ) ή ΝΠΔΔ της καθ' ύλην αυτοδιοίκησης (όπως το ΤΕΕ ή τα Εμπορικά Επιμελητήρια). Η συμμετοχή των πολιτών στη διοίκηση μ' αυτήν ή με πολλές άλλες μορφές είναι αναγκαία αλλά όχι και επαρκής για τη διαμόρφωση μιας εθνικής κοινωνικής συμφωνίας.

*Ο καθηγητής Ευάγγελος Β. Βενιζέλος είναι μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του ΠΑΣΟΚ.